

شناسایی ژن های پس زننده دارو (Efflux pump) در سودوموناس آئروژینوزا جدا شده از نمونه های مدفوعی در استان کرمان

مریم زارع نیا^۱، میترا صالحی^{۲*}، بابک خیرخواه^۳

(۱) گروه میکرو بیولوژی، دانشکده علوم پایه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سیرجان، سیرجان، ایران

(۲) گروه میکرو ب شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران

(۳) گروه میکرو بیولوژی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، کرمان، ایران

تاریخ پذیرش: ۹۵/۴/۶

تاریخ دریافت: ۹۴/۱۱/۲۱

چکیده

مقدمه: سودوموناس آئروژینوزا از باکتری های مهم ایجادکننده عفونت های بیمارستانی به ویژه در بیماران مبتلا به نقص ایمنی است. برای درمان عفونت های ناشی از این باکتری، آنتی بیوتیک های متعددی نظیر آمینو گلیکوزید ها، کینولون ها و بتالاکتام ها به کار می روند. اما ظهور مقاومت و شیوع بیمارستانی سویه های مقاومت بسیار گزارش شده است. امروزه پمپ های افلاکس به عنوان یکی از مهم ترین مکانیسم های مقاومت ذاتی و اکتسابی آنتی بیوتیک ها در باکتری ها مطرح شده اند.

مواد و روش: در این مطالعه مقطعی- توصیفی، ۶۰ ایزوله بالینی سودوموناس آئروژینوزا از نمونه های مدفوع از آزمایشگاه های استان کرمان جمع آوری شد. تمامی ایزوله ها با استفاده از تست های فنوتایپی و بیو شیمیایی مورد تایید قرار گرفتند. آزمایش دیسک دیفیوژن بر اساس روش CLSI (Clinical and Laboratory Standards Institute) با آنتی بیوتیک های مختلف انجام شد. آزمایش M-PCR جهت تشخیص ژن های پمپ های انتشار (*mexR mexB mexA*) با استفاده از آغازگر ها اختصاصی انجام شد.

یافته های پژوهش: ۶۰ ایزوله سودوموناس آئروژینوزا توسط تست های بیو شیمیایی مورد تایید قرار گرفت. بیش ترین حساسیت مربوط به آنتی بیوتیک های سفتری زوکسیم (۹۱٫۷٪)، ایمپنم (۹۰٪)، مرو پنم (۸۰٪) و سیپرو فلوکساسین (۶۶٫۷٪) مشاهده شد. بیش ترین مقاومت نیز به آنتی بیوتیک های سفپیم (۶۰٪) و سیپرو فلوکساسین (۳۱٫۷٪) تعیین گردید. بیش ترین فراوانی ژنی مربوط به *Mex B* در (۹۸٫۳٪) از ایزوله های مورد بررسی مشاهده شد.

واژه های کلیدی: سودوموناس آئروژینوزا، ژن پمپ انتشار، روش Multiplex PCR

* نویسنده مسئول: گروه میکرو ب شناسی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

Email: mitra_salehi_microbiology@yahoo.com

Copyright © 2017 Journal of Ilam University of Medical Science. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution international 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits copy and redistribute the material, in any medium or format, provided the original work is properly cited.

مقدمه

سودوموناس‌ها یکی از مهم‌ترین جنس‌های موجود در خانواده سودومونا داسه محسوب می‌شوند. باکتری‌های موجود در این جنس همگی میله‌ای شکل، گرم منفی، غیر اسید فست و بدون اسپور می‌باشند. این باکتری‌ها دارای یک یا چند فلاژل قطبی بوده و متحرک هستند. سودوموناس *آئروژینوزا* از مهم‌ترین علل عفونت‌های بیمارستانی در بیماران سوختگی می‌باشد. یکی از مشکلات درمان این بیماران بروز مقاومت‌های آنتی‌بیوتیکی با مکانیسم‌های مختلف می‌باشد (۱-۴). این باکتری به فراوانی در طبیعت پخش شده و از محیط بیمارستان، وسایل پزشکی، پرستاران و سایر پرسنل بیمارستان به آسانی جدا می‌گردد (۵). عفونت‌های بیمارستانی از جمله معضلات و مشکلات مهم پزشکی در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه محسوب می‌شود. مقاومت آنتی‌بیوتیکی به عنوان یک مشکل بالینی در حال رشد و یک تهدید کننده عمده سلامت ملی است. عفونت‌های ناشی از میکروارگانیسم‌های مقاوم به آنتی‌بیوتیک به طور شاخصی منجر به طولانی شدن زمان بستری، افزایش بروز مرگ و میر و بالا رفتن هزینه‌های درمانی در مقایسه با میکروارگانیسم‌های حساس به آنتی‌بیوتیک می‌گردد (۶، ۷). به طور کلی مکانیسم‌های مقاومت سودوموناس *آئروژینوزا* در برابر آنتی‌بیوتیک‌ها عبارتند از کاهش نفوذ پذیری دیواره سلولی، تولید بتا لاکتامازهای خارج سلولی با منشاء پلاسمیدی و کروموزومی، آنزیم‌های تغییر دهنده ساختمان شیمیایی آمینو گلیکوزیدها و مکانیسم‌های فعال دفع چند دارویی، عدم نفوذ پذیری سلول سودوموناس *آئروژینوزا* نسبت به آنتی‌بیوتیک‌ها در گذشته بیش از نقش مکانیسم دفع دارو مورد بررسی قرار گرفته است. این باکتری از طریق مکانیسم‌های مختلفی نسبت به داروهای ضد میکروبی مقاوم می‌شود (۸، ۹). یکی از مهم‌ترین آن‌ها سیستم تراوشی می‌باشد. سودوموناس *آئروژینوزا* پتانسیل بیان ۱۲ نوع پمپ

تراوشی چند دارویی تحت عنوان Multidrug Efflux System (mex) را دارد. از این میان پمپ‌های مقاومت به دارو این ۵ پمپ به نام‌های *mexAB-oprM*، *mexXY-oprM*، *mexEF-oprN* و *mexCD-oprT* از مهم‌ترین عوامل مقاومت به آنتی‌بیوتیک‌ها به شمار می‌روند (۱۰-۱۲). *mexAB-oprM* تنها پمپ تراوشی است که در سویه‌های وحشی سودوموناس *آئروژینوزا* بیان می‌شود و در مقاومت ذاتی این باکتری نقش دارد. سایر پمپ‌ها بر اثر بروز جهش بیان شده و در مقاومت اکتسابی این باکتری به برخی از آنتی‌بیوتیک‌ها نقش دارند. سیستم‌های انتشار غشایی عمومی در سودوموناس *آئروژینوزا* به خانواده پمپ انتشار تعلق دارند. اعضای این خانواده آنتی‌پورترهای پروتون-دارو هستند که با به کارگیری نیروی محرکه پروتونی در ازای ورود یون‌های پروتون به درون سلول ترکیبات دارویی را از سلول خارج می‌کنند (۱۳). روش‌های ژنوتیپی بسیار دقیق و قابل اعتماد تر از روش فنوتیپی در تشخیص پمپ‌های افلاکس در جدایه‌های سودوموناس *آئروژینوزا* می‌باشد. با توجه به حضور بیش از ۹۰٪ ژن‌های پمپ افلاکس در این باکتری بررسی حضور این ژن‌ها در پیشنهاد الگوی درمانی مناسب بیماران آلوده به این باکتری حائز اهمیت می‌باشد. هدف این مطالعه تعیین و جدا سازی ژن‌های پس زنده دارو (efflux pump) در سودوموناس *آئروژینوزا* جدا شده از نمونه‌های مدفوعی استان کرمان می‌باشد.

مواد و روش‌ها

جمع‌آوری نمونه: در یک مطالعه توصیفی-مقطعی تعداد ۶۰ نمونه مدفوعی از تیر ۱۳۹۴ تا شهریور ۱۳۹۴ از آزمایشگاه‌های تشخیص طبی استان کرمان جمع‌آوری شد. تست‌های بیوشیمیایی شامل ستریمایید آگار، مک کانکی آگار، اکسیداز و کاتالاز، اوره آز، اندول، MRVP، ذوب ژلاتین، بررسی تولید گاز، حرکت، رشد در دمای ۴۲ درجه و تولید پیگمان پیوسیانین در محیط

مولر هیتتون آگار برای تایید ایزوله سودوموناس آئروژینوزا انجام شد (۱۴).

تعیین حساسیت آنتی بیوتیکی با روش دیسک دیفیوژن (کربی بائر): تست دیسک دیفیوژن بر اساس پروتکل (Clinical) CLSI (and Laboratory Standards Institute) انجام شد. بر این اساس مقداری از کلونی باکتری سودوموناس آئروژینوزا را به وسیله آنس برداشته و در سرم فیزیولوژی استریل حل نموده تا به کدورت مناسب و برابر با استاندارد نیم مک فارلند برسد. بعد از تهیه سوسپانسیون با سواب استریل آن را به محیط کشت مولر هیتتون آگار انتقال داده و به طور کامل به وسیله سواب بر روی محیط، کشت داده شد. بعد از کشت، دیسک های آنتی بیوتیک تهیه شده از شرکت HIMEDIA Himedia Laboratories Pvt.Limited-INDIA) شامل: ایمپی پنم ($10 \mu\text{g}$)، مرو پنم ($10 \mu\text{g}$)، سفپایم ($30 \mu\text{g}$)، سفتازیدیم ($30 \mu\text{g}$)، سفتری زوکسیم ($30 \mu\text{g}$)، سیپرو فلوکساسین ($5 \mu\text{g}$) و آمیکاسین ($30 \mu\text{g}$) بر روی محیط کشت منتقل شد. بعد از قرار دادن دیسک ها، پلیت را در دمای 37 درجه سانتی گراد، انکوبه و بعد از $18-24$ ساعت زیر نور چراغ بررسی قرار گرفت. سپس قطر هاله عدم رشد را با خط کش اندازه گیری شد (۱۵).

واکنش زنجیره پلیمرازی (PCR)

استخراج DNA: برای استخراج DNA از کیت باکتری های گرم منفی سیناژن (Cinna Pure DNA KIT-PR881613) استفاده گردید. ابتدا از 60 نمونه سودوموناس آئروژینوزا کدورتی معادل نیم استاندارد مک فارلند ($10^8 \times 1/5$) تهیه و سپس نمونه ها به مدت 5 دقیقه در دور 4000 rpm سانتریفیوژ شد. سپس 100 میکرو لیتر از بافر Prelysis برای شکستن دیواره باکتری ها و 10 میکرو لیتر از Ribotynase اضافه شد. در مرحله بعد به وسیله ورتکس محتویات واکنش مخلوط شد. سپس در Hot plate در دمای 55 درجه سانتی گراد به مدت 30 دقیقه قرار گرفت.

به محتویات واکنش فوق 400 میکرو لیتر از بافر Lysis اضافه و با بالا ترین سرعت به مدت 20 ثانیه خوب هم زده شد. سپس استخراج به وسیله ستون Spin در لوله Collection ریخته و سپس با قدرت 13000 rpm سانتریفیوژ شد. ستون به آرامی و با دقت به یک ستون جدید $1/5$ میکرو لیتری انتقال و بافر 65 درجه سانتی گراد را به حجم 50 ماکرو لیتر در مرکز ستون قرار داده، و به مدت $5-3$ دقیقه در دمای 65 درجه سانتی گراد انکوبه و سپس برای 1 دقیقه با دور 13000 rpm سانتریفیوژ شد.

مولتی پلکس- واکنش زنجیره ای پلیمراز

(Multiplex-PCR): ابتدا 6 میکرو لیتر از نمونه DNA داخل ویال مخصوص PCR اضافه شد. مخلوط مواد مورد استفاده در واکنش، شامل این ترکیبات می باشد: در ابتدا آب مقطر به مقدار $20/4$ ماکرو لیتر، از هر یک از پرایمر های (mexA، mexB و mexC) (16) به میزان $4/2$ میکرو لیتر، (جدول ۱)، سپس 12 میکرو لیتر از بافر $10 \times$ ، $3/6$ میکرو لیتر از Mgc12، 3 میکرو لیتر از dNTP و $1/8$ میکرو لیتر Taq DNA Polymerase و 5 میکرو لیتر از ژنوم DNA به مخلوط واکنش اضافه تا حجم نهایی واکنش 50 میکرو لیتر شد. واکنش PCR در دمای 94 درجه سانتی گراد به مدت 3 دقیقه، باز شدن دو رشته در 94 درجه سانتی گراد به مدت 1 دقیقه، اتصال پرایمرها در 61 درجه سانتی گراد به مدت 1 دقیقه و پلیمریزاسیون در 72 درجه سانتی گراد به مدت 2 دقیقه و در نهایت مرحله طویل شدن نهایی در 72 درجه سانتی گراد به مدت 10 دقیقه برای 35 سیکل زمانی تکثیر یافت ($12-10$). جهت بررسی کنترل آزمایش از سویه استاندارد سودوموناس آئروژینوزا ATCC 27853 تهیه شده از بانک میکروبی به عنوان کنترل مثبت استفاده شد. برای مشاهده نتیجه تکثیر هر یک از ژن های مورد مطالعه، الکتروفورز بر روی ژل آگارز $1/2\%$ در شرایط 150 ولت در بافر $10 \times$ TBE تجاری (Fermentase) به مدت 45 دقیقه انجام شد.

داده‌های آماری با نرم افزار SPSS نسخه ۱۹ و با و تحلیل قرار گرفت. استفاده از آزمون‌های آماری توصیفی مورد تجزیه

جدول ۱. سکانس پرایمرهای *Mex-R* و *Mex-B*، *Mex-A*

gens	Primer sequence (5-3)	Size of product (bp)	references
<i>Mex-A</i>	F: CTCGACCCGATCTACGTC R: GTCTCACCTCGACACCC	503	۱۶
<i>Mex-B</i>	F: TGTCGAAGTTTTTCATTGAG R: AAGGTCAC GGTGATGGT	280	۱۶
<i>Mex-R</i>	F: GAACTACCCCGTGAA TC R: CACTGGTCGAGGAGATGC	411	۱۶

(جدول ۳). بیشترین حساسیت مربوط به آنتی بیوتیک های سفتری زوکسیم ۵۵ (۹۱/۷٪)، ایمی پنم ۵۴ (۹۰٪)، مرو پنم ۴۸ (۸۰٪) و سیپرو فلوکساسین ۴۰ (۶۶/۷٪) مشاهده شد. بیشترین مقاومت نیز به آنتی بیوتیک های سفپیم ۳۶ (۶۰٪) و آمیکاسین ۲۱ (۳۵٪) تعیین گردید (شکل ۱). نتایج حاصل از تکثیر ژن های *Mex A*، *Mex B* و *Mex R* در ایزوله های بالینی سودوموناس آئروژینوزا همراه با مشاهده باند ۵۰۳ bp، ۴۱۱ bp و ۲۸۰ bp به ترتیب برای ژن های *Mex A*، *Mex B* و *Mex R* در بیان شده است (شکل ۲).

یافته های پژوهشی

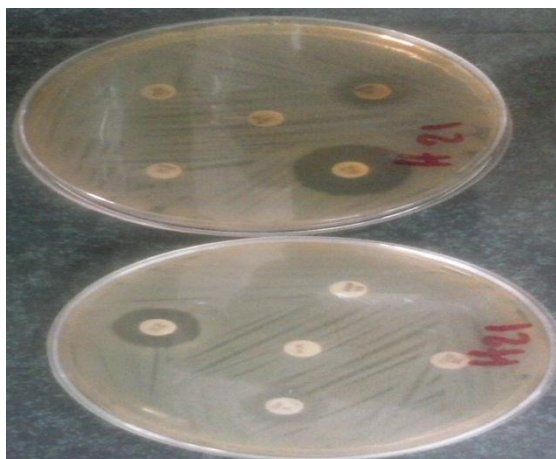
در این مطالعه ۶۰ ایزوله سودوموناس آئروژینوزا توسط تست های بیوشیمیایی مورد تایید قرار گرفت. برای تمامی سویه های سودوموناس آئروژینوزا جدا شده از نمونه های بالینی آزمایش دیسک دیفیوژن برای آنتی بیوتیک های ایمی پنم (IPM)، مرو پنم (MEN)، سفپیم (FEP)، سفتازیدیم (CAZ)، سفتری زوکسیم (CT)، سیپرو فلوکساسین (CP) و آمیکاسین (AN) صورت گرفت که نتایج در جدول شماره ۲ نشان داده شده است. بیشترین فراوانی ژنی مربوط به *Mex B* در ۵۹ (۹۸/۳٪) از ایزوله های مورد بررسی مشاهده شد

جدول ۲. نتایج حساسیت نمونه های سودوموناس آئروژینوزا

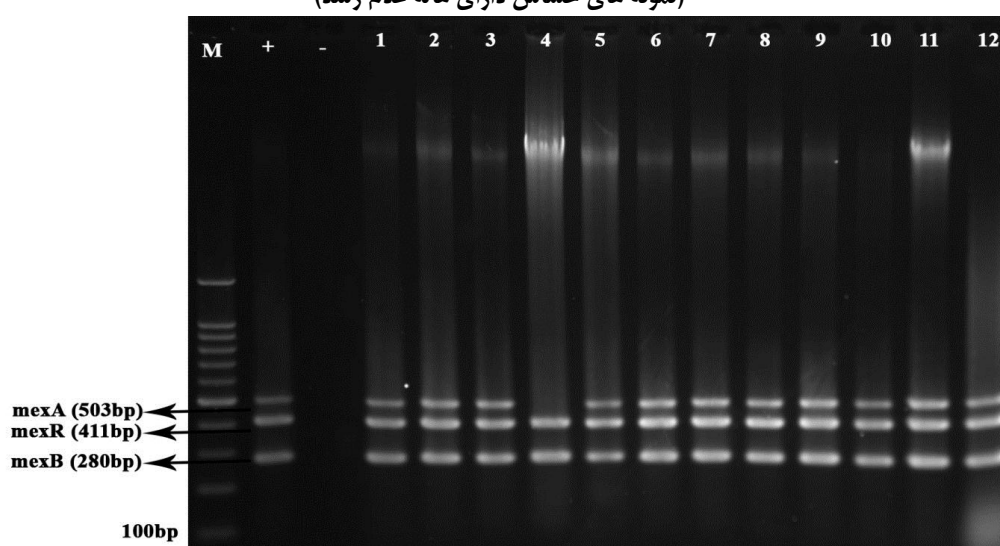
نوع آنتی بیوتیک	حساس	نیمه حساس	مقاوم
ایمی پنم	۵۴ (۹۰٪)	۱ (۱/۷٪)	۵ (۸/۳٪)
مرو پنم	۴۸ (۸۰٪)	۲ (۳/۳٪)	۱۰ (۱۶/۷٪)
سفپیم	۱۸ (۳۰٪)	۶ (۱۰٪)	۳۶ (۶۰٪)
سفتری زوکسیم	۵۵ (۹۱/۷٪)	-	۵ (۸/۳٪)
سفتری زیدیم	۳۹ (۶۵٪)	۳ (۵٪)	۱۸ (۳۰٪)
سیپرو فلوکساسین	۴۰ (۶۶/۷٪)	۱ (۱/۶٪)	۱۹ (۳۱/۷٪)
آمیکاسین	۲۵ (۴۱/۷٪)	۱۴ (۲۳/۳٪)	۲۱ (۳۵٪)

جدول ۳. نتایج حاصل از تکثیر ژن های *Mex A*، *Mex B* و *Mex R*

ژن	فراوانی نمونه های مثبت	درصد فراوانی نمونه های مثبت	فراوانی نمونه های منفی	درصد فراوانی نمونه های منفی
<i>Mex A</i>	۵۷	۹۵٪	۳	۵٪
<i>Mex B</i>	۵۹	۹۸/۳٪	۱	۱/۷٪
<i>Mex R</i>	۵۶	۹۳/۳٪	۴	۶/۷٪

شکل ۱- نتایج آزمایش آنتی بیوگرام نمونه های سودوموناس آئروژینوزا به روش دیسک دیفیوژن با آنتی بیوتیک های مختلف (نمونه های حساس دارای هاله عدم رشد)

شکل ۲- نتایج حاصل از تکثیر ژن های *Mex A*، *Mex B* و *Mex R* در ایزوله های بالینی سودوموناس آئروژینوزا، M: سایز مارکر ۱۰۰bp، ردیف +: سودوموناس آئروژینوزا کنترل +، ردیف -: کنترل منفی، ردیف ۱-۱۲ باند ۲۸۰ bp، ۴۱۱ bp و ۵۰۳ bp به ترتیب برای ژن های *Mex A*، *Mex B* و *Mex R*

بحث و نتیجه گیری

برای درمان عفونت های شدید ناشی از این باکتری، آنتی بیوتیک های متعددی نظیر آمینو گلیکوزید ها، کینولون ها و بتا لاکتام ها به کار می روند. اما ظهور مقاومت و شیوع بیمارستانی سویه های مقاومت بسیار گزارش شده است. امروزه پمپ های افلاکس فعال به عنوان یکی از مهم ترین مکانیسم های مقاومت ذاتی و اکتسابی آنتی بیوتیک ها در باکتری ها مطرح شده اند (۱-۵). در این مطالعه میزان مقاومت سویه های جمع آوری شده نسبت به دسته های مختلف آنتی بیوتیک تعیین شد. در مطالعه حاضر بیش ترین مقاومت مربوط به آنتی بیوتیک سفپیم و کمترین مقاومت نسبت به

آنتی بیوتیک های ایمی پنم و سفتی زوکسیم مشاهده شد. سویه های سودوموناس آئروژینوزا در این مطالعه نسبت به ایمی پنم مقاومت ۸/۳ درصدی نشان دادند که با مطالعات انجام شده توسط شاه چراغی و همکاران کاملا مطابقت دارد (۱۷). عربستانی و همکاران طی پژوهشی که در سال ۱۳۹۳ انجام دادند نشان دادند که ۹/۶٪ سویه ها نسبت به ایمی پنم مقاومند که با نتایج حاصل از این مطالعه هم خوانی دارد (۱۶). میهنی و همکاران طی پژوهشی که در سال ۱۳۸۶ بر روی نمونه های جدا شده بیمارستان سوانح و سوختگی طالقانی اهواز انجام دادند، نشان دادند که ۴۱٪ سویه ها به ایمی پنم مقاوم بودند (۱۸). فاضلی و همکاران طی

که موجب ایجاد مقاومت نسبت به آنتی‌بیوتیک‌های بتا‌لاکتام‌ها، فلوروکینولون‌ها، تتراسیکلین، ماکرو لیدها، کلرامفنیکل، نورپیسین و تری‌متوپریم می‌باشد و کم‌ترین میزان فراوانی را ژن *mexR* داشته است. پژوهشی که صالحی و همکاران در سال ۹۲ بر روی نمونه‌های بالینی انجام دادند تنها ۲۷٪ جدایه‌ها ژن‌های *mexAB-oprM* را روی کروموزوم خود داشتند که با مطالعه حاضر هم‌خوانی ندارد (۲۲). در حالی که عربستانی و همکاران طی پژوهشی که در سال ۲۰۱۵ در همدان انجام دادند حضور ژن‌های *mexAB-oprM* را در ۱۰۰٪ سویه‌ها گزارش کردند (۱۶). هم‌چنین قدبن و همکاران در عراق نیز در سال ۲۰۱۲ ژن‌های مورد نظر را از ۱۰۰٪ سویه‌ها جدا کردند که با مطالعه حاضر نزدیکی دارد (۲۳). شناسایی میکروارگانیسم‌های مقاومت بسیار پیچیده می‌باشد. اگرچه پمپ‌های انتشار نقش مهمی در مقاومت آنتی‌بیوتیکی سودوموناس *آئروژینوزا* بازی می‌کنند چرا که به‌طور غیر اختصاصی باعث انتشار دارو به سمت خارج غشاء می‌شوند. بنا بر این شناسایی عامل مقاومت آنتی‌بیوتیکی در سودوموناس *آئروژینوزا* با پمپ یا بدون پمپ انتشار بسیار مهم می‌باشد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که همانند سایر تحقیقات انجام شده در دیگر نقاط ایران و جهان میزان سویه‌های مقاوم به آنتی‌بیوتیک سودوموناس *آئروژینوزا* رو به افزایش است. پمپ‌های انتشار نقش مهمی در مقاومت به آنتی‌بیوتیک داشته و ارتباط معنا داری بین حضور ژن‌های پمپ افلاکس *mexA*, *mexB* و *mexR* و میزان بروز مقاومت در نمونه‌های بالینی مدفوع جدا سازی شده وجود دارد. شناسایی سویه‌های مقاوم حاوی ژن‌های افلاکس پمپ در نمونه‌های مدفوع می‌تواند زنگ خطری برای سلامت جامعه بوده و در ارائه راه‌کارهای پیشگیری و کنترل عفونت‌های ثانویه خطرناک بیمارستانی موثر باشد.

سپاسگزاری

بدینوسیله از همکاری از کارکنان آزمایشگاه پژوهشی میکروبیولوژی پاسارگاد به ویژه جناب آقای دکتر کیومرث امینی، که در انجام مراحل عملی این تحقیق

پژوهش که در سال ۱۳۸۸ بر روی نمونه‌های جدا شده از بیماران سوختگی انجام دادند مقاومت ۹۴/۴ درصدی نسبت به ایمنی پنم گزارش کردند که با نتایج حاصل از مطالعه حاضر اختلاف زیادی دارد (۱۹). مقایسه این نتایج نشان می‌دهد که مقاومت آنتی‌بیوتیکی در بیماران دچار سوختگی بیش از سایر موارد است و این می‌تواند به دلیل ضعف سیستم ایمنی و مقاومت کم‌تر بیماران سوختگی باشد. مرو پنم آنتی‌بیوتیک موثر دیگری است که امروزه برای درمان عفونت‌های ناشی از سودوموناس *آئروژینوزا* استفاده می‌شود. نتایج حاصل از این مطالعه مقاومت ۱۶/۷ درصدی مقابل این آنتی‌بیوتیک را نشان می‌دهد. در تحقیقی معصومه دوستی و همکاران بر روی سویه‌های سودوموناس *آئروژینوزا* در بیمارستان ولیعصر زنجان انجام دادند ۹۸/۶٪ سویه‌ها مقاومت از خود نشان دادند (۲۰). هم‌چنین در پژوهشی که دشتی و همکاران در سال ۱۳۹۲ بر روی بیماران سوختگی بیمارستان قطب‌الدین شیراز انجام دادند سویه‌های مورد مطالعه ۱۰۰٪ مقاوم بودند که مقایسه دو تحقیق ذکر شده با مطالعه حاضر اختلاف زیادی را نشان می‌دهد (۲۱). در حالی که نتایج حاصل از پژوهش میهنی و همکاران (مقاومت ۲۳٪) به مطالعه حاضر نزدیک‌تر است. فاطمه میهنی و همکاران در تحقیقی که انجام دادند ۸۱٪ مقاومت به سفنازیدیم را گزارش کردند (۱۸). با مقایسه نتایج این تحقیق (۳۰٪) با تحقیق‌های دیگر به این نتیجه می‌رسیم که نمونه‌های سودوموناس *آئروژینوزا* در این تحقیق کم‌ترین میزان مقاومت نسبت به تحقیق‌های دیگر را از خود نشان می‌دهند. این مطالعه حضور ژن‌های پمپ افلاکس *mexA*, *mexB* و *mexR* را در بیش از ۹۳٪ نمونه‌ها نشان داد. از آن‌جا که ژن‌های *mexAB-oprM* ژن‌های کروموزومی هستند و در تمامی سویه‌های وحشی وجود دارند، عدم حضور آن‌ها در سویه‌ها می‌تواند ناشی از جهش در باکتری‌ها و یا به دلیل این که این سویه‌ها در اثر انتقال مکرر بین محیط و میزبان دچار تغییرات کروموزومی می‌شوند و سویه‌ها از حالت وحشی خارج شده باشند. بیش‌ترین میزان فراوانی ژن‌های مقاومت در این مطالعه مربوط به ژن *mexB* بود

یاری نمودند، تشکر و قدردانی می‌شود.

References

1. Brogden KA, Minion FC, Cornick N, Stanton TB, Zhang Q, Nolan LK, et al. Virulence mechanisms of bacterial pathogens. 4th ed. ASM Publication. 2006; P. 93-113.
2. Drenkard E, Ausubel FM. Pseudomonas biofilm formation and antibiotic resistance are linked to phenotypic variation. *Nature* 2002;416: 740-3.
3. Schaberg DR, Culver DH, Gaynes RP. Major trends in the microbial etiology of nosocomial infection. *Am J Med* 1991;91: 72-5.
4. Defez C, Fabbro-Peray P, Bouzuges N, Gouby A, Mahamat A, Daures J, et al. Risk factors for multidrug-resistant pseudomonas aeruginosa nosocomial infection. *J Hosp Infect* 2004;57: 209-16.
5. Driscoll JA, Brody SL, Kollef MH. The epidemiology pathogenesis and treatment of pseudomonas aeruginosa infections. *Drugs* 2007;67: 351-68.
6. Levin AS, Barone AA, Penço J, Santos MV, Marinho IS, Arruda EA, et al. Intravenous colistin as therapy for nosocomial infections caused by multidrug resistant pseudomonas aeruginosa and Acinetobacter baumannii. *Clin Infect Dis* 1999; 28: 1008-11.
7. Obritsch MD, Fish DN, MacLaren R, Jung R. Nosocomial infections due to multidrug resistant pseudomonas aeruginosa: Epidemiology and treatment options. *J Hum Pharmacol Drug Therapy* 2005; 25: 1353-64.
8. Livermore DM. Multiple mechanisms of antimicrobial resistance in pseudomonas aeruginosa: Our worst nightmare. *Clin Infect Dis* 2002; 34: 634-40.
9. Lambert P. Mechanisms of antibiotic resistance in pseudomonas aeruginosa. *J R Soc Med* 2002;95: 22.
10. Mine T, Morita Y, Kataoka A, Mizushima T, Tsuchiya T. Expression in Escherichia coli of a new multidrug efflux pump mexxy from pseudomonas aeruginosa. *Antimicrob Age Chemother* 1999; 43: 415-17.
11. Poole K. Multidrug efflux pumps and antimicrobial resistance in pseudomonas aeruginosa and related organisms. *J Mol Microbiol Biotechnol* 2001; 3: 255-64.
12. Hirakata Y, Srikumar R, Poole K, Gotoh N, Suematsu T, Kohno S, et al. Multidrug efflux systems play an important role in the invasiveness of pseudomonas aeruginosa. *J Exp Med* 2002; 196: 109-18.
13. Masuda N, Sakagawa E, Ohya S, Gotoh N, Tsujimoto H, Nishino T. Substrate specificities of mexAB oprm, mexCD oprj and mexxy oprm efflux pumps in pseudomonas aeruginosa. *Antimicrob Age Chemother* 2000; 44: 3322-7.
14. Arai T, Enomoto S, Kuwahara S. Determination of pseudomonas aeruginosa by biochemical test methods. *Jpn J Microbiol* 1970; 14: 49-56.
15. Behera B, Mathur P, Das A, Kapil A, Sharma V. An evaluation of four different phenotypic techniques for detection of metallo-β-lactamase producing pseudomonas aeruginosa. *Indian J Med Microbiol* 2008;26: 233.
16. Arabestani MR, Rajabpour M, Yousefi MR, Alikhani MY, Mousavi SM. Expression of efflux pump mexab-oprm and oprd of pseudomonas aeruginosa strains isolated from clinical samples using PCR. *Arch Iranian Med* 2015; 18: 102-8.
17. Shahcheraghi F, Nikbin VS, Feizabadi MM. Prevalence of ESBLs genes among multidrug-resistant isolates of Pseudomonas aeruginosa isolated from patients in Tehran. *Microb Drug Res* 2009; 1;15:37-9.
18. Mihani F, Khosravi A. [Isolation of Pseudomonas aeruginosa strains producing metallo beta lactamases from infections in burned patients and identification of blaIMP and blaVIM

- genes by PCR]. Iran J Med Microbiol 2007; 1: 23-31. (Persian)
19. Fazeli H, Moslehi Z, Irajian G, Salehi M. [Determination of drug resistance patterns and detection of bla-VIM gene in Pseudomonas aeruginosa strains isolated from burned patients in the Emam Mosa Kazem hospital Esfahan Iran 2008-9]. Iran J Med Microbiol 2010; 3:1-8. (Persian)
20. Doosti M, Ramazani A, Hajojagh Faghihi M. [Isolation and assessment of phenotypic and genotypic characteristics of metallo- β -lactamase genes in Pseudomonas aeruginosa strains isolated from clinical samples at Valiasr hospital in Zanzan province]. Sci J kurdistan Uni Med Sci 2013;18:97-105. (Persian)
21. Dashtizadeh Y, Moattari A, Gorzin AA. [Phenotypic and genetically evaluation of the prevalence of efflux pumps and antibiotic resistance in clinical isolates of Pseudomonas aeruginosa among burned patients admitted to ghotbodin Shirazi hospital]. J Microbial World 2014, 7: 118-27. (Persian)
22. Salehi M, Hekmatdoost M, Hosseini F. [Quinolone resistance associated with efflux pumps mexAB oprm in clinical isolates of Pseudomonas aeruginosa]. J Microbial World 2014, 6: 290-8. (Persian)
23. Ibtesam Ghadban AA, Amara Khadier AA, Noor Hashim K, Sabah AB. Occurrence of mexAB Oprm efflux pump operon on septicemic Pseudomonas aeruginosa chromosome. Iraqi Postgrad Med J 2012; 2:97-102.

Identification of Drug-Repellent Encoded Genes (Efflux pump) in *Pseudomonas aeruginosa* Isolated from Stool Samples, Kerman Province

Zarenia M¹, Salehi M^{2*}, Kheirkhah B³

(Received: February 10, 2016

Accepted: ...June 26, 2016)

Abstract

Introduction: *Pseudomonas aeruginosa* is one of the important bacteria for nosocomial infections; particularly in patients with immune deficiency. For the treatment of serious infections caused by these bacteria, antibiotics such as aminoglycosides many, quinolones and beta-lactams are used. However the emergence and spread of resistant nosocomial strains of resistance have been reported. Nowadays, efflux pump has been proposed as an important mechanism of resistance to antibiotics in bacteria.

Materials & methods: In this cross-sectional study, 60 clinical isolates of *P.aeruginosa* were collected from fecal samples from laboratories in Kerman province. All isolates were approved with the phenotype and biochemical tests. The disk diffusion method was performed according to CLSI (Clinical and Laboratory Standards Institute). Multiplex-PCR tests were performed for detection of efflux pumps genes (mexA, mexB, mexR) using specific primers.

Findings: All the 60 fecal isolates of *P. aeruginosa* were confirmed by biochemical tests. The greatest sensitivity was observed for ceftizoxime 55(91.7%), imipenem, 54(90%), meropenem, 48(80%) and ciprofloxacin 40(66.7%). The greatest resistance were determined to antibiotics cefepime 36(60%) and ciprofloxacin 19(31.7%). The highest frequency was observed of Mex B gene in 59(98.3%) of the isolates.

Discussion & conclusions: Rapid diagnosis of *Pseudomonas aeruginosa* in clinical samples is more than important for initiation of treatment. In general, the use of multiplex polymerase chain reaction for detection of antibiotic-resistant *P. aeruginosa* is very important in clinical samples of patients.

Keywords: *Pseudomonas aeruginosa*, Efflux pump genes, Multiplex PCR

1. Dept of Microbiology, Islamic Azad University, Sirjan Branch, Sirjan, Iran

2. Dept of Microbiology, Islamic Azad University, North Tehran Branch, Tehran, Iran

3. Dept of Microbiology, Islamic Azad University, Kerman Branch, Kerman, Iran

* Corresponding author Email: mitra_salehi_microbiology@yahoo.com